

Gitara w Państwie Środka

Choć w Chinach odbywa się wiele festiwali, najszlachetniejszy w północnym mieście Shenyang, ten w Changsha ma miano największego i najbardziej międzynarodowego, skupiając w tym roku w dniach 26-30 lipca uczestników z 18 krajów. W ciągu 5 dni *IV Międzynarodowego Festiwalu Gitarowego* w Changsha odbyły się 4 niezależne konkursy wykonawcze, konkurs kompozytorski, koncerty i lekcje mistrzowskie. Ponadto miały miejsce wykłady, wystawy i wydarzenia medialne będące okazją do spotkań z zaproszonymi gośćmi.

KONCERTY

Każdego wieczoru publiczność wypełniała po brzegi Teatr Wielki Międzynarodowego Centrum Kultury i Sztuki w Changsha, by wysłuchać koncertu artysty o międzynarodowej sławie. Tematem przewodnim tegorocznego festiwalu była „muzyka nowa”. Zgodnie z tym założeniem inauguracyjny koncert **Johannesa Möllera** składał się z 2 autorskich kompozycji: *10 Preludiów* oraz niedawno skomponowanych *Impresji chińskich*. Nieco zaskakującymi, lecz niewątpliwie przyjemnymi dodatkami były *There and Gone* Kennetha Hilla, utwory A. Barriosy i *Wariacje na temat z opery „Wolny strzelec”* duńskiego kompozytora K. A. Craeyvanger (1817-1868).

Drugiego wieczoru **Roland Dyens** wkroczył na scenę ubrany w tradycyjną chińską koszulę i wykonał koncert-impromptu bez ustalonego wcześniej programu. Zwyczajem stało się rozpoczęcie przez Dyensa występu od utworu improwizowanego, co, jak powiedział artysta,

Podczas koncertu Rolanda Dyensa

fot. z archiwum organizatora

pozwała zgromadzonej w sali publiczności każdorazowo usłyszeć kompozycję wykonywaną po raz pierwszy. Następnie zagrał utwór Fernando Sora, *Berimbau* B. Powella oraz m.in. nowo zaaranżowane *Preludium nr 4* i *Walc* Chopina. Zachwyt publiczności wzbudził fakt, iż wspinała muzyka połączona została z charakterystycznym dla Dyensa humorem.

Xuefei Yang przedstawiła mieszankę znanych utworów oraz nowych dzieł takich jak *Illustrations from the Books of Songs* S. Gossa, *Shuo Chang* chińskiego kompozytora Yi Chen i jej własną aranżację tradycyjnej *Pieśni rybaka o zmierniku*. Recital został przyjęty bardzo ciepło, a publiczność mogła wysłuchać znanych chińskich pieśni ludowych w wykonaniu gitarzystki.

Jason Vieaux zagrał dzieła od baroku aż do współczes-

ności, w tym *Jongo* P. Bellinatiego w aranżacji na gitarę solo z jego albumu *Play*, wyróżnionego nagrodą Grammy. Program dopełniły współczesne utwory Pata Methenyego i José Luisa Merlina.

Koncert, w ramach którego wystąpili **Nutavut Ratankarn, Haibao Zhao, Bin Cheng i Shunhua He**, składał się z kompozycji solowych oraz duetów. Recital ten być może najlepiej podsumował charakter festiwalu – tajski gitarzysta Ratankarn, który nie zna języka chińskiego, wykonał duet z Zhao, który nie mówi po angielsku, a jednak zdołali stworzyć więź poprzez wspólną pasję i zagraли jak starzy przyjaciele.

LEKCJE MISTRZOWSKIE

Lekcje mistrzowskie były okazją, by studenci oraz zaproszeni goście spotkali się i omówili zagadnienia związane z gitarą klasyczną w kontekście interpretacji i strategii nauczania. Językiem prowadzenia warsztatów był angielski tłumaczony na chiński. Wyjątek stanowiły zajęcia Rolanda Dyensa, który preferował bezpośredni kontakt ze studentami poprzez demonstrowanie przykładów przy użyciu gitary, korzystając z pomocy tłumacza wyłącznie podczas lekcji z najmłodszymi uczniami. Tak było w przypadku chłopca grającego *Songe Capricorne*. Chociaż uczeń stosował prawidłowe palcowanie i był w stanie wykonać utwór na poziomie mechanicznym, Dyens zwrócił uwagę na to, że chłopak nie dysponuje jeszcze wystarczającą dojrzałością emocjonalną, aby dokonać umiejętnej, pełnej subtelności interpretacji. Stwierdził, że byłoby lepiej, gdyby początkujący uczniowie najpierw skupiali się na bardziej klasycznych kompozycjach takich jak te F. Sora, a następnie, w miarę dojrzwania, stopniowo przechodzili do utworów bardziej skomplikowanych, współczesnych, nasyconych emocjonalnie. To pogląd znajdujący coraz więcej zwolenników wśród nauczycieli w Chinach, aczkolwiek wciąż niepodzielany przez wszystkich. Podsumowując warsztaty, Dyens wyraził podziw wobec poziomu gry uczestników. Nie był tym faktem zaskoczony, wskazał jednak, że powtarzającym się elementem wymagającym poprawy było zagadnienie interpretacji.

Jason Vieaux znany jest chińskim studentom z prowadzonych przez siebie lekcji gitary online (jeden z „internetowych” studentów artysty wziął udział w konkursie). Jego głównym wrażeniem było to, że choć poziom techniczny uczniów stoi na wysokim poziomie, powinni oni pracować nad interpretacją, a w szczególności nad kształtowaniem melodii w zgodzie z danym stylem lub epoką, co z kolei wpłynie na rodzaj stosowanego palcowania. Vieaux zasugerował dwie drogi do poprawy – przez słuchanie wszystkich rodzajów muzyki klasycznej i częstsze ćwiczenie czytania nut a vista.

Johannes Möller fot. z archiwum organizatora

Johannes Möller przyznał, że prowadzenie lekcji mistrzowskich sprawiało mu szczególną przyjemność. Zauważył, iż wielu adeptów gry na gitarze zbyt ostrożnie interpretuje wrażenie, jakby obawiali się wykonania czegoś w sposób niewłaściwy lub przesadzony.

jednak w takim wypadku pewnej istotnej treści. Dlatego wielu absolwentów chińskich konserwatoriów decyduje się na studia zagraniczne w celu dalszego rozwoju umiejętności.

Zwycięzca kategorii otwartej, **Tengyue Zhang**, zagrał bardzo precyzyjnie i ekspresyjnie, prezentując się jak przyszły profesjonalny gitarzysta. Laureat drugiego miejsca – **Samuel Klemke** (Niemcy) – wykonał cały swój program z wielką wrażliwością. Trzecie miejsce zdobyła **Muxin Li**, która, mimo młodego wieku (niecałe 10 lat), utrzymała najwyższe opanowanie i skupienie.

Zwycięzcą konkursu kompozytorskiego został **Nejc Kuhar** (Słowenia) za swoją *Sonatę* w dwóch częściach. Utwór ten wykonany zostanie przez Tengyue Zhang podczas przyszłorocznej edycji festiwalu.

PODSUMOWANIE FESTIWALU

Będąc złośliwym można by powiedzieć, że organizatorzy zacerpnęli wzory z innych festiwali, a następnie „zmaksymalizowali” je, gromadząc jak najwięcej wspólnych gitarzystów pod jednym dachem, organizując jak najwięcej konkursów i oferując tak wysokie nagrody pieniężne, jakie tylko udało się zgromadzić. Choć do pewnego stopnia powyższe stwierdzenie jest prawdziwe, nie mogą w pełni się z nim zgodzić. Wydarzenie nie zdobyło jeszcze sławy i prestiżu *GFA* lub imprez organizowanych w Europie. Organizatorzy festiwalu w Changsha nie mają aspiracji, by z dnia na dzień otrzymał on miano największego festiwalu gitarowego, jednak

z pewnością chcą, by był wydarzeniem konkurencyjnym na scenie światowej.

Przyjazna atmosfera festiwalu jest jednym z aspektów, który czyni go wyjątkowym. Docenić mogą ją zaproszeni artyści, jak Dyens, który nie mógł wyjść z podziwu: *wszyscy są tu wyjątkowo mili i kulturalni. To była prawdziwa przyjemność... Azjaci traktowali nas niesamowicie*. Ja sam byłem świadkiem wspomnianej gościnności, widząc jak organizatorzy pomogli rosyjskiemu gitarzyście Aynurowi Begutovi nie tylko znaleźć salon manicure o 22:30, aby mógł naprawić złamany paznokieć, ale również zawieźli go na miejsce, zapłacili za usługę i przywieźli z powrotem, by mógł bez problemu wystąpić następnego dnia w finale konkursu. Trudno powiedzieć, czy ta rodzinna atmosfera podtrzymana zostanie w następnych latach, jednak z pewnością Qingxiang Li, Xuefei Yang i pozostali organizatorzy dołożą wszelkich starań, aby zbudować kolejne edycje w oparciu o sukces *IV Międzynarodowego Festiwalu Gitarowego* w Changsha

Steve Mann

Z języka angielskiego przetłumaczył Marcin Kuźniar

KONKURS

W ramach festiwalu odbyły się cztery konkursy wykonawcze (najmłodsza grupa dla dzieci poniżej 10 lat, najstarsza bez ograniczeń wiekowych) i jeden konkurs kompozytorski. W każdej grupie określono przynajmniej po jednym utworze obowiązkowym, kładąc wyraźny nacisk na nowe utwory, co korespondowało z ogólnym duchem festiwalu. Poza utworami obowiązkowymi uczestnikom pozostawiono swobodę w doborze prezentowanego programu, czego konsekwencją była duża różnorodność muzyki granej podczas przesłuchań.

Często słyszy się przy takich okazjach frazes – *wszyscy zagrali bardzo dobrze* – który po części stosowany jest, by zachęcić do dalszej pracy uczestników niemogących poszczycić się zdobytymi laurami. Z pewnością prawdą jest, że poziom konkursu był bardzo wysoki, a wysiłek, jaki uczestnicy włożyli w swe występy powinien być doceniony. Po obserwacji konkursu najogólniej określić można dwa rodzaje występujących: wyraźnie utalentowani, którzy zaczynali swój program na wysokim poziomie, jednak po pierwszym potknięciu tracili opanowanie i przy trzecim utworze publiczność mogła odnieść wrażenie, że uczestnik chce po prostu jak najszybciej dokończyć prezentację programu. Druga grupa to ci, którzy zdawali się czerpać z dużego doświadczenia scenicznego, starali się zaśpiewać każdą nutą, a kiedy wkraść się błąd, był po prostu ignorowany lub akceptowany jako nieunikniona część występu.

Qing He z Konserwatorium w Tianjin odniósł się do występów rodzimych uczestników konkursu – porównał studiowanie gitary w Chinach do Europejczyka uczącego się języka chińskiego we własnym kraju od nauczyciela również pochodzenia europejskiego – oczywiście taki student wciąż ma możliwość zdobycia wiedzy, brakuje

Laureaci kategorii otwartej

fot. z archiwum organizatora